

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

תוכן עניינים

- א..... תפילין נמי אי עביד ארבעה בתי ואייתי אחרינא ואנה גבייהו האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי עביד חמשה בתי גרוע ועומד הוא האמר רבי זירא בית היצון שאינו רואה את האויר פסול..... 1.....
- ב.... אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו ברגל ... ארבעה צריכין הכרזה המסית ובן סורר ומורה וזקן ממרא ועדים זוממין ..... 2.....
- ג..... נביא השקר המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו מיתתו בידי אדם ..... 3.....
- ד..... הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתו בידי שמים שנאמר אנכי אדרש מעמו ..... 6.....
- ה..... המתנבא בשם עבודה זרה ואומר כך אמרה עבודה זרה אפילו כוון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור ..... 7.....
- ו..... הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין אף על פי שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק..... 10.....
- ז. וזוממי בת כהן ובעלה שכל המוזמין מקדימין לאותה מיתה חוץ מוזממי בת כהן ובעלה ..... 10.....
- ח..... המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה ... רוח נבות אטעיתיה ..... 11.....
- ט..... אברהם בהר המוריה היכי שמע ליה יצחק אליהו בהר הכרמל היכי סמכי עליה ועבדי שחומי חוץ אלא היכא דמוחזק שאני..... 12.....
- י. נביא שהדיח בסקילה רבי שמעון אומר בחנק מדיחי עיר הנדחת בסקילה ..... 13.....

דף פט.

א. תפילין נמי אי עביד ארבעה בתי ואייתי אחרינא ואנה גבייהו האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי ואי עביד חמשה בתי גרוע ועומד הוא האמר רבי זירא בית היצון שאינו רואה את האויר פסול.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

בתי גרוע ועומד הוא האמר רבי זירא בית חיצון שאינו רואה את האויר פסול

כבר התבאר לעיל דף פח: שאין זקן ממרא חייב אלא כשחלק אחד שנחלקו בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שנגתו הטאת, או שנחלקו בדבר המביא לידי דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שנגתו הטאת, והורה נגד החכמים ועל התפילין שהוא מצות עשה.

כיצד במצות תפילין הורה להוסיף טוטפת המישית בתפילין ויעשנה חמש טוטפות ה"ז חייב, והוא שיעשה מתחלה ארבע בתים כהלכתן ויביא חמישית וידבק בחצון שהבית החצון שאינו רואה את האויר ה"ז פסול, וחובב זקן ממרא על דבר זה הוא הלכה מפי הקבלה¹, אבל אם נחלקו בשאר מצות כגון שחלק בדבר מדברי לולב או עיצית או שופר, זה אומר פסול וזה אומר כשר זה אומר יצא ידי חובתו וזה אומר לא יצא, זה אומר טהור וזה אומר שני לטומאה, ה"ז פטור מן המיתה וכן כל כיוצא בזה.

ג. אין ממיתין אותו לא בבית דין שבעירו ולא בבית דין שביבנה אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים ומשמרין אותו עד הרגל וממיתין אותו ברגל... ארבעה צריכין הכרזה המסית וכן סורר ומורה וזקן ממרא ועדים זוממין

זקן ממרא כיון שבאו עדים² שעשה כהוראתו או שהורה לאחרים לעשות גומרין דינו למיתה בבית דין שבעירו, ותופסין אותו ומעלין אותו משם

¹ מה כחה יפה נגד שארי מצות שבתורה, לזה אומר שיש בה ארבע תנאים אלו, שעיקרה תורה ופירושה מד"ם ויש בה להוסיף ואם הוסיף גורע, וזה שאומר ואליא דר"י, ה"פ דכללים אלו יש בהן כללי דר"י דהיינו תורה ויורוך אך בקבלה בא להם שלזה צריך עוד שני תנאים, וזהו שאומר הרמב"ם שזהו מן הקבלה. ערוך השולחן העתיד הלכות ממרים סימן סח יט
² רמב"ם הלכות ממרים פרק ג הלכה ח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

לירושלים, ואין ממתין אותו בבית דין שבעירו ולא בבית דין הגדול שיצא חוץ לירושלים אלא מעלין אותו לבית דין הגדול שבירושלים, ועד הרגל משמרין אותו וחונקין אותו ברגל, שנאמר וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ מְכַלְכַּל שְׁצַרְיָךְ הַכְּרוּזָה, וארבעה צריכין הכרזתה³, זקן ממרא, ועדים זוממין, והמסית, ובן סורר ומורה⁴, שהרי בכולן נאמר יִשְׁמְעוּ וַיֵּרְאוּ.

ג. נביא השקר המתנבא מה שלא שמע ומה שלא נאמר לו

מיתתו בידי אדם

כבר התבאר לעיל דף פד: אסור⁵ להתנבא בשקר, כלומר שלא יאמר שום אדם שנאמרו לו דברים בנבואה מהשם והשם לא אמרם.

³ והוי יודע שאין הכרזת אלו הארבעה שוה שזקן ממרא משמרין אותו עד הרגל כמ"ש רבינו בסמוך והשלשה האחרים ממתין אותם מיד והכרזתם היא ששולחים בכל המקומות איש פלוני נתחייב מיתה בב"ד וכן כתב רבינו בסוף הלכות אלו על בן סורר ומורה ובפרק י"ח מהל' עדות גבי עדים זוממים והיינו טעמא דכיון דלא אשכחן לר"ע דפליג אלא בזקן ממרא אלמא באינך כרבי יהודה סבירא ליה וכבר כתבתי זה שם. כס"מ שם והרב מהר"ר אליה מזרחי ז"ל פרשת שופטים תמה על רש"י ז"ל דלמה לא כתב בן נבי סורר ומורה דצריך המתנה כר' עקיבא משמע דמשמע ליה דר' עקיבא אכולהו פליג ואפילו נאמר דלא פליג אלא זקן ממרא יש לתמוה מה שתמה שם דהיכן ראה המתנה ברגל בכתוב יותר בזקן ממרא מבאחריני. ונ"ל דר' עקיבא דייק מדשני קרא גבי זקן ממרא וכתב ולא יזידון עוד ובאחריני לא כתב אלא ולא יוספו לעשות כדבר הרע הזה דהיינו גבי מסית וכן גבי עדים זוממים וגבי בן סורר לא כתב אלא וכל העם ישמעו וייראו לחוד משמע דאתא קרא לומר הכרזה אלימתא גבי זקן ממרא דהיינו שממתינין עד הרגל מה שאין כן באחריני והשתא ניחא מה שהקשה ר' יהודה מי כתיב יראו וייראו דאיהו לא דייק אלא מקרא דלא יזידון עוד והשתא הוי פירוש ישמעו וייראו בזקן ממרא לר' עקיבא מלשון הבנה שיבינו הדבר ועונשו ולא יזידון עוד אבל לעולם דרואים אותו בעיניהם ושינוי דלא יזידון עוד הכריחו לר' עקיבא לומר כן. ומ"מ קשה לי על רש"י ז"ל בפירוש החומש למה לא פירש ההכרזה בפרשת ראה גבי מסית שהוא ראשון מהארבעה הנזכרים בכתוב וגם למה לא כתב ששולחים בכל המקומות כלשון ר"י וכמו שכתב רבינו. ועוד רבינו לא ידעתי למה הזכיר הכרזה במסית בהלכות ע"א. לח"מ שם. לק"מ דודאי בהל' עבודה זרה אין מקום לדין זה רק כאן בספר שופטים הזכיר דין עדים זוממין בהל' עדות ודין זקן ממרא ובן סורר בהל' ממרים ומשונה הזכיר דין מסית כאן בספר שופטים. מרכה"מ

⁴ ויש ליתן טעם לפי שמיתתן של אלו נראה בעיני העם דבר זר זקן ממרא לא עשה דבר אלא שהורה להחמיר ולא עוד מומת וכן בן סורר ומורה מומת על מה שעתידי לעשות שסופו אלסמם את הבריות וכן עדים זוממין מומתין על מה שיזמו לעשות ולא על מה שעבר וכן המסית מומת אף על פי שלא קבל המוסת את דבריו וכיון שהדבר זר בעיני השומע לפיכך הצריך בהם הכתוב הכרזה וכל העם ישמעו וייראו. רדב"ז שם.

⁵ "ואולי אוהרתו מלא תכחשו ולא תשקרו (ויקרא יט, יא) שאפילו על עמיתו הוזהר ואף על פי שאין מזהירין מן הדין גילוי מילתא [בעלמא] הוא" (סמ"ג לא תעשה לד) ועיין ירושלמי סנהדרין פ"י ה"ו משמע דאוהרתיה מלא תענה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

וכן בכלל הלאו⁶ אפילו אם יאמר דברים שנאמרו בנבואה לנביא אחר ויאמר בשקר שהוא נצטוו לאומר⁷, הרי זה נביא שקר.

נביא השקר מיתתו בהנקה⁸ אע"פ שנתנבא בשם ה' ולא הוסיף ולא גרע שנאמר (דברים יח פסוק כ) אַךְ הַנְּבִיא אֲשֶׁר יִזִּיד לְדַבֵּר דְּבַר בְּשֵׁמִי אֶת אֲשֶׁר לֹא עֲוִיתִיו לְדַבֵּר וְאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמַת הַנְּבִיא הֵהוּא וְכָל מִיתָה הָאֲמֹרָה בַּתּוֹרָה סֵתֵם אִינָה אֵלָא הַנִּקָּה⁹.

דבר ברור¹⁰ ומפורש בתורה שהיא מצוה עומדת לעולם ולעולמי עולמים אין לה לא שינוי ולא גרעון ולא תוספת שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה לפיכך אם יעמוד איש¹¹ בין מן האומות בין מישראל ויעשה אות ומופת ויאמר שה' שלחו להוסיף מצוה או לגרוע מצוה או לפרש במצוה מן המצוות פירוש שלא שמענו ממשה או שאמר שאותן המצוות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצוות לפי זמן היו הרי זה נביא שקר שהרי

⁶ רמב"ם עבודת כוכבים פ"ה ה"ח הינוך מצוה תקיז

⁷ והוא הענין שנכשל בו חנניה בן עוזר וכדאיתא בסנהדרין שם כששמע שירמיה בשוק העליון היה מתנבא כה אמר ה' צבאות הנני שובר את קשת עילם נשא חנניה קל וחומר בעצמו מה עילם שלא בא אלא לעזור את בבל אמר הקדוש ברוך הוא הנני שובר את קשת עילם כשדים עצמן על אחת כמה וכמה ובא הוא בשוק התחתון (ירמיה כ"ח פס' ב) "ואמר כה אמר ה' וגו' שברתי את עול מלך בבל" ואע"ג שצריך להתנבאות מקל וחומר הרי נתנבא מה שלא נאמר לו אלא שנאמר לחברו מכת מדרש קל וחומר ובוהו יובן האיך שייך שנדע שהתנבא מה שנאמר לנביא אחר שנוכל להתרות בו דהיינו שראינו שאומר שיקום דבר מסוים ק"ו ממה שאמר הנביא חבירו ועיין ערוך לנר סנהדרין פט ע"א ד"ה המתנבא שתירץ שם בדרך אחר

⁸ ושם הלכה ז בודאי נביא שקר צריך התראה ככל חייבי מיתות שבתורה, אף שהוא דיבור. ובכל אלו שהשקר נודע תיכף, כגון שעוקר מצוה וכדומה נוכל להתרות בו ככל עבירות. אך בדברי עתידות אין אנו יודעין אם יבוא הדבר אם לא, ואיך אנחנו מתרים בו. ויכול להיות שנביאים מתרים בו, דכולהו ידעו כמבואר בש"ס סנהדרין פ"ט ע"ב גבי הכובש נבואתו וכו', אך אפילו אחרים יכולים להתרות, דקיימא לן התראת ספק שמה התראה. ועיין במשנת חכמים מצוה ל' [ביבין שמועה] שנתעורר בזה, וכתב על פי דברי התוס' בפסחים סג ע"ב ד"ה התראת, בסוגיא דשוחט הפסח על החמץ, כיון דודאי למותרה אף שספק למתרה מהני התראה, וגם על פי דברי התוס' ביבמות פ' ע"א ד"ה נעשה, בסוגיא דאכל חלב והביא סימני סריס, דלא הוי התראת ספק כיון דאיגלאי מילתא למפרע, עיי"ש, הכא נמי (מתח הינוך מצוה תקיז אות ג)

⁹ גמ' סנהדרין פט ע"א

¹⁰ שם יסודי התורה פ"ט ה"א

¹¹ ולכאורה לפי מה שנתבאר לקמן ממשנת חכמים ומנחת הינוך שבהדיוט אין דין נביא שקר א"כ צ"ל ש "איש מבין האומות" וכו' היינו שהוחזק כנביא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

בא להכחיש נבואתו של משה וחייב מיתה¹² על שהזיד לדבר בשם ה' אשר לא צוהו שהוא ברוך שמו צוה למשה שהמצוה הזאת לנו ולבנינו עד עולם ולא איש אל ויכזב.

וכן אם עקר¹³ דבר מדברים שלמדנו מפי השמועה או שאמר בדין מדיני תורה שה' צוה לו שהדין כך הוא והלכה¹⁴ כדברי פלוני¹⁵ הרי זה נביא השקר וחייב מיתה אע"פ שעשה אות שהרי בא להכחיש התורה שאמרה לא בשמים היא אבל לפי שעה שומעין לו בכל.

ואינו חייב מיתה¹⁶ אלא אם כן הוא נביא שהעיד בשקר וכגון שהוחזק לנו מכבר שנתנבא באמת, אבל אם יבוא הדיוט ויתנבא בשקר או מה שנתנבא

¹² משמע שגם עכו"ם המתנבא בשקר חייב הנק שהרי כתב הרמב"ם שם "איש בין מן האומות" וע"ז כתב "מיתתו בחנק" וא"כ צ"ע על מה שכתב במנחת חינוך שם אות ד "ונוהגת בכל אישי ישראל" ועיין בהגה' מוהר"ש איגר מש"כ בזה ועיין אבן האזול כאן שיישב מה שהקשו האחרונים מהספרי שם ה"ד

¹⁴ עיין ברש"י סנהדרין פט ע"א ד"ה אפי' כוון שהקשה שבנביא המתנבא בשם עכו"ם (ל"ת כו) איתא "אפילו כיון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור אם התרו בו בפני שנים הרי זה נחנק שנאמר ואשר ידבר בשם אלהים אחרים ומת הנביא ההוא ואזהרה שלו מכלל שנאמר ושם אלהים אחרים לא תזכירו" והכא משמע להדיא מהרמב"ם שהוא נביא שקר וכתב "ולולי דברי הרמב"ם הייתי אומר כיון דלא אמר אלא בפרט אחד מן המצוה אינו בכלל נביא השקר דדבר כתיב משמע דבר שלם וכו'

¹⁵ המתבונן בדברי רבינו פה ובפתיחתו לפירוש המשנה ששם ביאר דבריו בשני פרקים אלו באורך יראה כי סברתו דמצאנו בתלמוד שפסקו הלכה כדברי בית הלל נגד בית שמאי משום שהם היו נוחין זה לזה ושונין דברי חביריהן וכן רב הלכה כמותו באיסורי משום שהיה רגיל בהוראות כמו שכתב הרא"ש פרק שור שנגח ד' וה' ושמואל כמותו בדיני משום דשכיח בבי ר"ג דשכיחי דיני ב"ב דף ס"ה. ואם כן כשחקרו איך לקבוע ההלכה כדברי מי ע"ז יצאה בת קול ואמרה הלכה כבית הלל, והלכה כר"א בכל מקום, משום שהב"ק נאמר על האדם, ולא על גוף דבר ההלכה פרטית, ולא על תנורו של עכנאי בפרטות, שזה שהאדם ראוי לקבוע הלכה כמותו, אין זה מופת פרטיי שכיון להאמת בדבר פלוני רק בכללות בכ"מ ראוי לפסוק כרב נגד שמואל באיסורי, וכיוצא בזה ובוזה פליגי ר' יהושע ואמר אין משגיחין בבת קול, אבל להכריע על הלכה פרטית לאמר הלכה כפלוני, על זה נאמר לא בשמים היא ועל זה אמרו בתמורה ט"ז שהשיב יהושע כשאמרו לו שאל לא בשמים היא, ואם נביא אמר הלכה כפלוני הרי זה נביא שקר, אבל לפסוק איך ראוי לקבוע הלכה בכל מקום שזה אינו אימות עצמו, שהאם מפני שהוא רגיל בהוראות זכה לכוון האמת בכל דבריו באיסור והיתר ועיין עקרים במאמר אחד פרק י"ח, ועל זה יצאה ב"ק הלכה כבית הלל וכו' כמו שפירשתי, כן נראה בכוונת רבינו ודוק: (אור שמח יסודי התורה פ"ט ה"ד)

¹⁶ משנת חכמים מצוה ל בצפנת פענח סקי"ב מנחת חינוך שם אות ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

חברו, אע"ג שודאי יש איסור, אינו חייב מיתה כיון שאין ראוי להאמין לו כלל¹⁷. וי"א¹⁸ שגם בהדיוט המתנבא חייב חנק.

אין דנין נביא השקר אלא בבית דין של שבעים ואחד.

צריך להזהר מלומר¹⁹ אפילו דרך ברחנות ושחוק הקב"ה אומר לי כך או כך נאמר לי בחלום אבל אם רוצה לחזק את דבריו בדבר מצוה שיקבלו דבריו נראה דיכול לשנות ולומר שכך נאמר לו בחלום²⁰.

ד. הכובש את נבואתו והמוותר על דברי נביא ונביא שעבר

על דברי עצמו מיתתו בידי שמים שנאמר אנכי אדרש

מעמו

למה נאמר²¹ בתורה (שם פסוק יח) נביא אקים להם מקרב אחיהם כמורה, לא לעשות דת הוא בא אלא לצוות על דברי התורה ולהזהיר העם שלא יעברו עליה, כמו שאמר האחרון שבהן (מלאכי ג פסוק כב) זכרו תורת משה עבדי זכרו תורת משה עבדי, וכן אם צונו בדברי הרשות כגון לכו למקום פלוני או אל תלכו, עשו מלחמה היום או אל תעשו, בנו חומה זו או אל תבנוה, מצוה לשמוע לו, והעובר על דבריו²² חייב מיתה בידי שמים שנאמר

¹⁷ וכן מצאתי שכתב המאירי שם צ ע"א "כל מה שכתבנו בענינים אלו הוא נביא המוחזק או בשהתחיל לעשות עצמו נביא בנתינת אות אבל כל שלא הוחזק ואינו עושה עצמו נביא בנתינת אות אלא שבדברים בעלמא הוא אומר שהוא נביא בשאר מצות אין עושין בו כלום ובע"ז דנין אותו כמסית או כמדיח לפי מה שהוא כשאר הדיוטות"

¹⁸ חזו"א סנהדרין סי' בא אות ב בסופו שהרי לא מצינו שצדקיה בן כנענה היה נביא וחשיב שם בנמי כנביא שקר

¹⁹ יראים סי' רמא [לד] שו"ת חיים ביד סי' לא ולפי שראיתי בני אדם אומרים כך ואינם מרגישים בעון הדבר כתבתיו. (לשון היראים שם)

²⁰ ועפ"ז מבואר מה שהקשה באור שמח עכו"ם פ"ה ה"ח "והנה מצאנו שאמרו על דברים בניחוש וסיבות באליעזר עבד אברהם ותהי אשה לבן אדוניך כאשר דבר ד' יעויין רש"י שם ואולי אין למדין מקודם מתן תורה יעויין ירושלמי סוף מועד קמן" שאין צריך לזה אלא כיון שהיה לדבר מצוה היה מותר לו

²¹ רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ט הלכה ב - ג

²² והמוותר על דברי הנביא כלומר המפקירם שלא חשש לדבריו ונביא שעבר על דברי עצמו מיתתן בידי שמים שנאמר אנכי אדרש מעמו ואמרו בנמרא דכלהו נפקי מהאיש אשר לא ישמע דפשטיה קאי למוותר על דברי הנביא שאינו שומע לדבריו. כסף משנה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סנהדרין

(דברים שם פסוק יט) וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמַע אֶל דְּבַרֵי אֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁמִי אֲנֹכִי אֲדַרְשׁ מֵעַמּוֹ.

וכן נביא שעבר על דברי עצמו והכובש נבואתו חייב מיתה בידי שמים, ובשלתן נאמר אֲנֹכִי אֲדַרְשׁ מֵעַמּוֹ. אך אינו לוקה עליהם²³.

ה. המתנבא בשם עבודה זרה ואומר כך אמרה עבודה זרה אפילו כוון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור

עוד התבאר לעיל שם נביא המתנבא²⁴ בשם עבודת כוכבים, זה האומר אמרה לי עבודת כוכבים פלונית או כוכב פלוני שמצוה לעשות כך וכך או שלא לעשות, אפילו כיון את ההלכה לטמא את הטמא ולטהר את הטהור אפילו אם הוא בפרט אחד מן המצוה²⁵ אם התרו בו בפני שנים הרי זה נתק²⁶ שנאמר (דברים יח פסוק כ) אֲךָ הִנְבִיא וְגו' וְאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְמַת הִנְבִיא הֵהוּא וּסְתָם מִיתָה הָאִמּוּרָה בְּתוֹרָה הִיא בְּחֻק²⁷ וְאִזְהָרָה שְׁלוֹ מְכַלֵּל שֵׁנֵי אֱמָרָה (שמות כג פסוק יג) וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל פִּיךָ.

²³ רמב"ם הלכות סנהדרין פרק יט הלכה ג וז"ל אף על פי ששלתן במיתה אינו לוקה שהם באים מכלל עשה שנאמר אליו תשמעו ולא הבא מכלל עשה הרי הוא כעשה ואין לוקין עליו, ע"כ. וקשה דהיבא מזכיר אליו תשמעו לנביא הכובש נבואתו. ועוד למה כתב לאו הבא מכלל עשה הא הוא עשה גמור. מיהא לזה י"ל דענינו לאו הוא לא תעבור על דברי הנביא ומפני כן כתב שא"פ שענינו לאו בא מכלל עשה ולכך אינו לוקה עליו. לח"מ יסודי התורה שם

²⁴ רמב"ם עבודת כוכבים פ"ה ה"ו

²⁵ ועיין מש"כ ל"ת כז בשם הרש"ש סנהדרין פט ע"א שלפ"ז מבואר אמאי אינו נביא שקר דנביא שקר הוא רק במכוון לדבר שלם אבל בפרט מפרטי המצוה אינו נביא שקר עיי"ש

²⁶ והנה נביא השקר המבואר בל"ת כז נידון בסנהדרין של שבעים ואחד כמבואר בסנהדרין ט"ז ע"א דילפינן דבר דבר מוקן ממרא. אבל נביא המתנבא בשם עבודה זרה או מסית לעבוד דאינו בכלל לאו דנביא שקר, אלא מלאו זה א"כ נידון בעשרים ושלושה כיון דאין לנו לימוד רק על נביא השקר, אבל אם עובר על לאו אחר אינו בכלל זה,

²⁷ סנהדרין פט ע"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואינו חייב מיתה²⁸ אלא אם כן הוא נביא, וכגון שהוחזק לנו מכבר שנתנבא באמת, אבל אם יבוא הדיוט ויתנבא אע"ג שעל הלאו ודאי עובר, אינו חייב מיתה כיון שאין ראוי להאמין לו כלל.

אסור לערוך דין ותשובה²⁹ עם המתנבא בשם עבודת כוכבים³⁰, ואין שואלין ממנו אות ומופת ואין שואלים ממנו לחזור על דבריו שנית³¹, ואם עשה מעצמו אין משגיחין עליו ואין מהרהרין בו שמא הוא אמת, וכל המחשב באותות שלו שמא אמת הן עובר בלא תעשה שנאמר (דברים יג פסוק ד) לא תשמע אל דברי הנביא ההוא או אל חולם החלום ההוא³² ואין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה.

י"א³³ שנביא שקר האומר לך עבוד אלהים אחרים³⁴ אע"פ שלא שמע בדבריו משעה שקבל דבריו עובר. וי"א³⁵ שאינו עובר אא"כ עושה כדבריו

ואפילו התנבא³⁶ רק פעם אחת בשם עכו"ם³⁷, אפילו אם היה נביא אמת אפילו אמר לעשות דבר הרשות כגון בנו מזבח וכיו"ב, השומע אל דבריו עובר³⁸ בלאו זה.

²⁸ משנת חכמים מצוה ל בצפנת פענה סק"ב מנחת חינוך תקיז אות ד ותקיה אות ד חזו"א סנהדרין סי' כא אות ב

²⁹ רמב"ם עבודת כוכבים פ"ה ה"ז חינוך מצוה תנו

³⁰ ועיין באור שמח שהקשה שפשטות הפסוק איירי במדיח לע"ז ולא במתנבא בשם ע"ז

³¹ התורה והמצוה למלבי"ם דברים פי"ג פס' ד

³² "לא תפנה אל דבריו לראות אם יש ממש בקצתם כי אין ספק שכל דבריו שקר שבדא מלבו הכל להרע כאמרו כי דבר סרה והאות או מופת נעשה על ידי כשוף או תחבולה וזולתה לא מכה נבואה שבאה לו: או אל חולם החלום ההוא. לראות אם יש בקצת חלומו אמת אבל תדע בלי ספק שלא חלם דבר ממה שאמר אבל המציא הכל מלבו כדי להדיחו" (ספורנו עה"ת שם)

³³ יראים סי' שסח [עז]

³⁴ ואפשר שהיראים חולק על הרמב"ם שהרי היראים איירי באומר לו לילך לעבוד אלוהים אחרים וע"ז חייב מיד הקהלה אבל במתנבא בשם ע"ז ואינו אומר לו לעבוד ע"ז אפשר שלפי דברי אינו עובר בקבלת דברי בלבד ועוד שהיראים מחייב במקבל דברי וברמב"ם משמע שאפילו אם אינו מקבל אלא רק מהרהר שמא אמת הם כבר חייב

³⁵ רמב"ן בהשגות ל"ת כח

³⁶ משנת חכמים סי' כט יבין שמועה אות א צפנת פענה אות ב

³⁷ והכי קאמר קרא אם יקום בקרבך נביא אמת ובעוד שהוא נביא אמת ונתן לך אות או מופת על דברים שאמר לו הקב"ה ובא האות והמופת שאמר ואח"כ נעשה נביא שקר ואומר לך עבוד עבודת כוכבים ויכול אתה לסמוך עליו בהרבה אותות שראית על ידו לכך נאמר לא תשמע וכו' (חזקוני עה"ת שם)

³⁸ ולכאורה לפי"ז משכחת ליה שילקה בלאו זה שהרי עם עשה כדבריו הרי עבר במעשה וצ"ע

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

י"א³⁹ שבכלל לאו זה שלא לשמוע כל נבואה מנביא שקר⁴⁰, ואפילו לא התנבא לע"ז אלא שלא נתקיימו דבריו או אפילו התנבא לקיים המצוה⁴¹.

אפילו נבואה שרואה אדם בעצמו והיא נבואת אמת אסור לו לבטל מצוה אחת מן התורה משום נבואתו⁴².

³⁹ הגר"פ שם בדעת רס"ג

⁴⁰ ולכאורה צ"ע שהרמב"ם בפ"ה מיסודי התורה ה"ג כתב "לפיכך אם עמד הנביא ועשה אותות ומופתים גדולים ובקש להכחיש נבואתו של משה רבינו אין שומעין לו וכו' לפיכך אמרה תורה שאם בא האות והמופת לא תשמע אל דברי הנביא ההוא, שהרי זה בא אליך באות ומופת להכחיש מה שראית בעיניך והואיל ואין אנו מאמינים במופת אלא מפני המצות שצונו משה היאך נקבל מאות זה שבא להכחיש נבואתו של משה שראינו וששמענו". וא"כ ס"ל שזה שייך על כל נביא שקר ולא רק במתנבא בשם עכו"ם וצל"ב

⁴¹ ועיין שו"ת רדב"ז ח"ב סי' תרנב שאלת עלה דהא דקים לן שאם עמד מי שהוא מוחזק בנבואה ונודע לנו בבירור שהוא נביא וצוה לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה חוץ מעכו"ם שומעין לו וכו' וקשה עליך לקבל שאם יקום נביא מוחזק בנבואה ויאמר מצוה להרוג את פלוני או עיר פלונית או לעלות על עיר פלוני לשלול שלל ולבזו בזו ולגזול ולהמוס אותם כדי לעשות גדר וסייג לתורה איך נשמע אליו כיון שאין ב"ד נראה להם לעשות כן וכו' תשובה גם בעיני יפלא עד שעלה בדעתי לומר שאין הדברים אמורים אלא במצות שבין אדם למקום אבל במצות שבין אדם לחבירו אין שומעין לו אלא שראיתי דגרסינן סוף הנחנקין (צ"ע א) אמר אבהו בכל אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה שמע לו חוץ מעבודת כוכבים שאפשר מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו תניא ר' יוסי הגלילי אומר הגיעה תורה לסוף דעתה של ע"ז לפיכך נתנה תורה ממשלה בה שאפי' מעמיד לך חמה באמצע הרקיע אל תשמע לו ע"כ הרי לך בהדיא שאין להוציא מהכלל אלא ע"ז לפי שיש לה ממשלה להעמיד חמה באמצע הרקיע ואמרה תורה לא תשמע לו לפי שיבואו להמשך אחריה אבל בשאר המצות דליכא האי מעמא שומעין לו. ואע"ג דאמר ר' עקיבא ח"ו שהק"ב בה מעמיד חמה לעוברי רצונו אלא כגון חנניה בן עזור שמתחלתו נביא אמת ולבסוף נביא שקר כר' יוסי הגלילי קי"ל דאתי ר' יוחנן כוותיה ואמרינן בכל דוכתא למה נקראו כשפים לפי שמכחישים פמליא של מעלה. ותו דאפי' תימא דפליג ר' עקיבא אמעמא מודה אדינא דדוקא ע"ז משום דאתי לאמשוכי אבתרה ותו דא"ר יוחנן בכל אם יאמר לך נביא עבור על דברי תורה משמע על כל דברי תורה ואע"ג דאמר ר' יוחנן גופיה אין למדין מן הכללות אפי' במקום שנאמר בהם חוץ הנ"מ היכא דפרישו הם ז"ל דאין הכלל כולל אבל מן הסתם הכל בכלל. והטעם שמי שצוה על המצות כלם הוא שצוה ואמר אליו תשמעון. וכיון שהוא מצוה לעבור ויש לו טעם לקיים התורה ושאר מצותיה כמעשה אליהו אליו תשמעון אפי' להרוג את הנפש או להחרים עיר מן הערים ודומה למה שאמרו שמעתי שמכין ועונשין שלא מן הדין לפי הוראת שעה ולעשות גדר לתורה ולמצותיה כך נ"ל.

⁴² "ולבל יתחכם האדם הגדול שהשגתו מרובה. לומר אנכי הרואה סוד ומעמי המצות בכחות ועולמות העליונים שראוי לי לפי שורש נשמתו או למי ומי לפי שורשו לעבור ח"ו על איזה מצוה. או לדחות שום פרט מפרטי המעשה לעשותה במגרעת אף דקרוק אחד מד"ס. או לשנות זמנה ח"ו. ולזה סיימה התורה ולא קם נביא כמשה. וכמו שלמדו ז"ל אלה המצות שאין נביא רשאי לחדש דבר מעתה וכמו שסמכה התורה (דברים י"ג) את כל הדבר אשר אנכי מצוה כו' לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו וגו'. שגם כי יקום בקרבך נביא וגו' ר"ל והוסיף או לגרוע ח"ו. לא תשמע אל דברי הנביא ההוא. אחרי ה' אלקיכם תלכו וכו'. והרי חזקיהו המלך שראה ברוח הקודש דנפקין מיניה בנין דלא מעלי. ולכן לא נסיב אתתא (ברכות י' ע"א) וכוונתו לש"ש שלא להרבות רשעי עולם. עכ"ז בא אליו ישעיה בדבר ה' ואמר לו כי מת אתה וכו' ולא תחיה לעה"ב. משום דלא עסקת בפ"ו. ולא הועיל לו כל עוצם צדקותיו הנוראים להביאו לחיי עוה"ב בשביל שסבר להפטר ממצוה א' מתורת משה. אף שכן ראה בהשגת רוח קדשו דיפקון מיני' בנין דלא מעלי. וגם שהיה בשב ואל תעשה. כי טעמי מצות עד תכליתם לא נתגלו עדיין לשום אדם בעולם אף למשרע"ה" (נפש החיים שער א פרק כב)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ו. **הבא על אשת איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשואין**

אף על פי שלא נבעלה הבא עליה הרי זה בחנק

עוד התבאר שם קודם מתן תורה⁴³ היה אדם פוגע אשה בשוק אם רצה הוא והיא לישא אותה מכניסה לביתו ובועלה בינו לבין עצמו ותהיה לו לאשה כיון שנתנה תורה נצטוו ישראל שאם ירצה האיש לישא אשה יקנה אותה תחלה בפני עדים ואחר כך תהיה לו לאשה שנאמר (דברים כב פסוק יג) **פי יקה איש אשה ובא אליה וכיון שנקנית האשה ונעשית מקודשת אע"פ שלא נבעלה ולא נכנסה לבית בעלה הרי היא אשת איש והבא עליה חוץ מבעלה חייב מיתת בית דין ואם רצה לגרש צריכה גט.**

אין לך ערוה⁴⁴ בחנק אלא אשת איש⁴⁵ בלבד שנאמר (ויקרא כ פסוק י) **מות יומת הנאָפֶה והנאָפֶת ומיתה האמורה בתורה סתם היא חנק.**

בת כהן⁴⁶ שזינתה כשהיא אשת איש הרי זו בשריפה אך בועלה בחנק וכן בת ישראל אשת כהן בחנק כדין כל אשת איש.

ז. **וזוממי בת כהן ובועלה שכל המוזמין מקדימין לאותה**

מיתה חוץ מזוממי בת כהן ובועלה

מי שהעיד⁴⁷ בשקר ונודע בעדים שהעיד בשקר זהו שנקרא עד זומם, ומצות עשה לעשות לו כמה שרצה לעשות בעדותו לחבירו, אם בעבירה שחייבין עליה סקילה העידו והוזמו נסקלין כולן⁴⁸, ואם בשרפה נשרפין וכן שאר המיתות, ואם העידו במלקות לוקה כל אחד מהן כשאר מחוייבי מלקות,

⁴³ רמב"ם אישות פ"א ה"ב ג

⁴⁴ רמב"ם איסורי ביאה פ"א ה"ו

⁴⁵ אפילו אם היא קטנה או נערה ונכנסה לחופה אפילו לא נבעלה עדיין, ואפילו לא נכנסה לחופה ג"כ רק מסרה האב לשלוחי הבעל, או שהיא בוגרת מאורסה או שהיא בעולה (מנחת חינוך מצוה לה אות ג)

⁴⁶ שם הלכה ג

⁴⁷ רמב"ם הלכות עדות פרק יח הלכה א

⁴⁸ כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה כלומר אין להם לצפות מיתה אחרת אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר לה דינו של גידון. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ואומדין כחו ומלקין אותו, ואם העידו לחייבו ממון משלשין הממון ביניהן לפי מנין העדים, כל אחד ואחד יתן חלק המגיע לו ואין לוקין במקום תשלומין.

אולם שנים⁴⁹ שהעידו על ראובן שנאף עם בת כהן ונגמר דין ראובן ליחנק ודין הנואפת לשריפה, ואחר כך נמצאו זוממין הרי אלו נחנקין, ולא נשרפין ודבר זה מפי הקבלה.

ח. המתנבא מה שלא שמע כגון צדקיה בן כנענה ... רוח נבות אטעיתיה

מה שהתבאר שאסור להתנבא בשקר, כלומר שלא יאמר שום אדם שנאמרו לו דברים נבואה מהשם והשם לא אמרם.

ואפילו אם עד מראה⁵⁰ נבואה מתערבת בכח דמיונו כדי להטעותו הואיל ויש שם עד שהיה לו להרגיש נבואתו שאינה נבואה אמיתית והוא מתנבא בה חייב מיתה. ואפילו אם מראה זה בא לו משום עונו של מי שהו מתנבא בשבילו הרי זה נביא שקר וחייב מיתה וכגון צדקיה בן כנענה ושאר חבריו שנבאו לאתאב שינעה את ארם⁵¹.

⁴⁹ רמב"ם שם פרק כ הלכה י

⁵⁰ ונאמר שם שהיה שם סיבה אלהית כדי להפילו בידו שנאמר (מלכים א פכ"ב פס' כ) "ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד" "ויצא הרוח ויאמר אני אפתנו וכו' אצא והייתי רוח שקר בפי כל נביאיו" ואמרו זה רוחו של נבות ומוזה נתנבאו צדקיה בן כנענה וחביריו כמו שנאמר (שם פס' יא יב) ויעש לו צדקיה בן כנענה קרני ברזל ויאמר כה אמר ה' באלה תננה את ארם עד כלתם וכל הנבאים נבאים כן לאמר עלה רמת גלעד והצלה ונתן ה' ביד המלך" ואעפ"כ היה לו לדקדק שאין הנבאים מתנבאים בלשון אחד אפילו במה שנבואתם סיגנון אחד בכל זאת נכנס בלבם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה ואלו כתב בהם כל הנבאים פה אחד טוב ופה אחד פירושו בדבור אחד ר"ל בנסח אחד וכיון שלא דקדק בכך נביא שקר הוא וחייב מיתה (סנהדרין פט ע"א ובמאירי שם)

⁵¹ יש צדדים שנביא האמת יכול להתנבא בדבר אף על פי שלא נאמר לו אותו דבר בפרט הואיל ונאמר לו דבר אחר שהוא יכול לדרוש ממנה לעצמו קל וחומר על זה וכגון מה שהיה ירמיה מתנבא (ירמיה מ"ט פס' לה) "כה אמר ה' צבאות הנני שובר את קשת עילם ראשית גבורתם" והרי סיבת קללתם על שבאו לעזור את הכשדים אף הוא היה יכול מכת נבואה זו להתנבא על הכשדים שאם על העוזרים מתעוררת נבואה אלהית עליו כל שכן על האויבים עצמם (מאירי שם)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

ונאמר שם שהיה שם סיבה אלהית כדי להפילו בידו שנאמר (מלכים א כב פסוק כ – כג) ויאמר ה' מי יפתה את אחאב ויעל ויפל ברמת גלעד, ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו וגו' ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפני כל נביאי ויאמר תפתה וגם תוכל צא ועשה כן ואמרו זה רוחו של נבות⁵² ומזה נתנבאו צדקיה בן כנענה וחביריו כמו שנאמר (דברי הימים ב יח פסוק י יא) ויעש לו צדקיהו בן פנעננה קרני ברזל ויאמר פה אמר ה' באלה תנגח את ארם עד פלותם וכל הנבאים נבאים פן לאמר עלה רמת גלעד והעלה ונתן ה' ביד המלך ואעפ"כ היה לו לדקדק שאין הנביאים מתנבאים בלשון אחד, אפילו במה שנבואתם סיגנון אחד בכל זאת נכנס בלבם לזה בלשון זה ולזה בלשון זה, ואלו כתב בהם כל הנביאים פה אחד טוב ופה אחד פירושו בדבור אחד ר"ל בנסח אחד וכיון שלא דקדק בכך נביא שקר הוא והייב מיתה.

דף פט:

ט. אברהם בהר המוריה היכי שמע ליה יצחק אליהו בהר הכרמל היכי סמכי עליה ועבדי שחוטי חוץ אלא היכא דמוחזק שאני

אם יאמר לנו⁵³ הנביא שנודע לנו שהוא נביא לעבור על אחת מכל מצות האמורות בתורה, או על מצות הרבה, בין קלות בין חמורות לפי שעה, מצוה לשמוע לו.

וכן למדנו מחכמים ראשונים מפני השמועה בכל אם יאמר לך הנביא עבור על דברי תורה כאליהו בהר הכרמל שמע לו חוץ מעבודת כוכבים, והוא

⁵² ועיי"ש במלבי"ם חלק באור הענין "ר"ל אחר שהטאיו רבים, איזה חטא יהיה מלאך העונש להפילו, באופן שסבת מפתו יהיה החטא ההוא, ויען שהחוטא הורס הנהגת ה' שהם צבאו שאל מי מצבאיו ידיחנו" וכן עיין ברד"ק שם והאמת כי האל העיר רוח נביאי שקר לפתות את אחאב ללכת לרמת גלעד לפי שנתהייב מיתה לשמים לא שבאה לאחת מהם רוח נבואה אלא הערת רוח והפיץ לדבר אל אחאב דברים אלו" וכן במאירי הנ"ל "כלומר שאותו עון הייבוהו כליה והוא היה סיבת הערת רצונו לילך שם באמצעות נביאיו בהשגחת משפטי ישרו יתברך לפקוד עליו כדרכיו"
⁵³ רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ט הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

שיהיה הדבר לפי שעה, כגון אליהו בהר הכרמל שהקריב עולה בחוץ וירושלים נבחרת לכך והמקריב בחוץ חייב כרת, ומפני שהוא נביא מצוה לשמוע לו וגם בזה נאמר (דברים יח פסוק טו) אֱלֹהֵי תִשְׁמְעוּן, ואילו שאלו את אליהו ואמרו לו היאך נעקור מ"ש בתורה (שם יב פסוק יג) הַשְּׁמֹר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה עִלְתֶּיךָ בְּכָל מְקוֹם, היה אומר לא נאמר אלא המקריב בחוץ לעולם חייב כרת כמו שצוה משה, אבל אני אקריב היום בחוץ בדבר ה' כדי להכחיש נביאי הבעל, ועל הדרך הזאת אם צוו כל הנביאים לעבור לפי שעה מצוה לשמוע להם, ואם אמרו שהדבר נעקר לעולם מיתתו בחנק שהתורה אמרה (שם כט פסוק כח) לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת.

י. נביא שהדיח בסקילה רבי שמעון אומר בחנק מדיחי עיר

הנדחת בסקילה

בכלל⁵⁴ הלאו שנאמר על נביא המתנבא⁵⁵ בשם עבודת כוכבים, שנאמר (דברים יח פסוק כ) אִךְ הַנְּבִיא וְגו' וְאֲשֶׁר יְדַבֵּר בְּשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וּמֵת הַנְּבִיא הַהוּא וּסְתֵם מִיִּתָּהּ הַאֲמוּרָה בַּתּוֹרָה הִיא בַּחֲנֹק⁵⁶ ואזהרה שלו מכלל שנאמר (שמות כג פסוק יג) וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תִזְכְּרוּ לֹא יִשְׁמַע עַל

⁵⁴ חינוך מצוה תקיח

⁵⁵ רמב"ם עבודת כוכבים פ"ה ה"ו

⁵⁶ סנהדרין פט ע"א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

פ"ד. הוא אם יאמר שהאל צוה⁵⁷ לעבוד עבודה זרה פלוני. וי"א⁵⁸ שאינו בכלל לאו זה אלא הרי הוא בכלל מסית שמיתתו בסקילה⁵⁹.

י"א⁶⁰ שאם הדיח עיר ע"י נבואתו כגון שאמר שנצטווה לעבוד עכו"ם ולא שמעו אליו אנשי העיר אינו חייב אפילו חנק.

⁵⁷ עיין משנת חכמים סי' כח יבין שמועה אות א שהשיג על דברי החינוך האלו שאם אמר שה' צוה א"כ הרי הוא מסית שמיתתו בסקילה ועיי"ש שהעיר גם על "שמש"כ הרמב"ם כאן בספר המצוות "שהאל צוהו לעבוד אותה או שהיא בעצמה צוהה בעבודתה ויעדה" וכו' אמנם לכאורה צ"ל שכיון שאומר שצוהו אין בכלל לשונו שגם אחרים יעבדו משא"כ כשאומר שהאל צוה משמע שצוה כולם וזהו מסית וכעיי"ז כתב בערוך לנר סנהדרין צ' ע"א עיי"ש ועיין חזו"א סנהדרין סיא כא אות ב

⁵⁸ מאירי סנהדרין פט ע"ב וברמב"ם שם ה"א כתב "בין שהיה המסית הדיוט בין שהיה נביא וכו' מיתתו בסקילה" ושם בה"ב "היה זה שהדיח רוב העיר נביא מיתתו בסקילה והנדרחים הרי הן כיחידים ואינם כאנשי עיר הנדחת עד שיהיו המדיחים שנים ואחד האומר אמרה לי עבודת כוכבים עבדוהו או שאמר אמר לי הקב"ה עבדו עבודת כוכבים הרי זה נביא שהדיח ואם הודחו אחריו רוב העיר נסקל" ועיין חידושי הר"ן סנהדרין צ' ע"א "שהקשה והתמה על הרמב"ם ז"ל שכלל נביא המדיח עם המסית לפי שמיתתו בסקילה דהלכה כדברי חכמים נמצא שאין חלוק בין נביא המדיח להדיוט המסית והמדיח, וקשה דודאי לא שוו מסית הדיוט לנביא מדיח שהמסית אינו חייב אלא על ע"א בלבד והנביא המדיח חייב אפילו על שאר המצוות בעוקר גוף המצוה לדעת רב המנונא שהלכה כמותו משום דרבא סבר ליה כוותיה, ואפילו אליבא דרב חסדא דסבירא ליה דנביא המדיח לא מיחייב אלא בע"א בלבד מ"מ אכתי לא שוו אהרדי מסית לנביא המדיח שהמסית אין חייב אלא על עיקר ע"א והנביא המדיח חייב אפי' על ל"ת ועשה שבה ואפילו אונתצתם את מזבחותרם, ואף הראב"ד ז"ל לא השיג עליו והוא מן התמה" ועיין שו"ת רדב"ז ח"ה סי' מו שכתב שדעת הרמב"ם שמסית חייב אפילו במסית על עשה ול"ת שבע"ז וא"כ שוים בזה נביא המדיח להדיוט ורק בשאר מצוות ש חלוק שמסית אין בשאר מצוות ונביא חייב משום נביא שקר בעוקר גוף המצוה ומיתתו בחנק עיין ל"ת כז ועיין ערוך לנר שם שהקשה שהרי בהל' יסודי התורה פ"ט ה"ה כתב שאם נתנבא לעקור דבר ממצוות ע"ז חייב חנק והכא בהל' עכו"ם כתב דנביא המדיח חייב סקילה ולכן חילק דבהלכות עכו"ם איירי שאומר גלך ונעבוד וכמסית ולהכי חייב סקילה אבל בהל' יסודי התורה איירי כשאומר היום תעבוד ואמר רק ליחיד וגם אותו יחיד לא עשה על פיו להכי אינו חייב אלא חנק כנביא שקר ועיין בלח"מ פ"ה מעכו"ם ה"א שכתב חילוק אחר שנביא שהדיח העיר נסקל אע"ג שאין לעיר דין עיר הנדחת כיון שבעינינו שני מדיחים (עיין ל"ת טז) והדיוט בכה"ג אינו נסקל ודוקא שהדיח רוב העיר ובה איירי בגמ' דף צ' דנביא המדיח נסקל אבל אם הדיח רק מיעוט אינו נסקל שאינו נחשב נביא המדיח ומסית נמי אינו כיון שהסית רבים (עיין ל"ת טז) ובמסית יותר מעשרה אין לו דין מסית ואינו חייב וצריך תנאי מדיח אבל עכ"פ מיתתו בחנק מדין נביא שקר

⁵⁹ וז"ל המאירי שם "אף על פי שביארנו שהמתנבא בשם ע"ז אינו אלא בחנק כל נביא שהדיח לעבוד ע"ז הרי הוא בסקילה והנדרחים אף הם בסקילה שאין לך לדונם אלא ביחידים הואיל ואין מדיחיהם שנים ואף הוא אינו נסקל מתורת הדחה א"כ הודחה רוב העיר אחריו ומדיחי עיר הנדחת גם כן בסקילה אף על פי שהמודחים בסיף" ואע"ג שהוא גם נביא שקר שהרי נתנבא מה שלא נאמר לו כנבואה עכ"פ מיתתו בהמורה אפילו לא התרו בו משום מסית כיון שאין מסית צריך התראה ואפילו התרו משום נביא שקר חייב סקילה כיון שאין צריך התראה למסית (מנחת חינוך תקיח אות ב) (ואע"ג שהמתרה במסית משום לאו אחר אין חייב דסבור שמלעיגים עליו כמו שנתבאר בל"ת טז הכא שעכ"פ הוא גם נביא שקר אין שייך לומר שסבור שמלעיגים בו)

⁶⁰ חזו"א סנהדרין סי' כד אות ח ד"ה ונביא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סנהדרין

מדיחי עיר מישראל⁶¹ דינם בסקילה⁶² שהרי אלו משמונה עשר הנסקלין⁶³ ואף על פי שלא עבדו הם עצמם, עבודת כוכבים אלא הדיחו את יושבי עירם עד שעבדו⁶⁴ אותה⁶⁵.

⁶¹ רמב"ם הלכות עבודה זרה פרק ד הלכה א

⁶² ואנשי העיר המודחין נהרגין בסייף והוא שעבדו עבודת כוכבים או שקבלוה עליהם באלוה, ואזהרה למדיח מנין שנאמר לא ישמע על פיך. שם

⁶³ כל הנסקלין שבתורה שמונה עשר ואלו הן: הבא על האם, ועל אשת אב, ועל כלתו, ועל נערה המאורסה, ועל הזכור, והשוכב עם בהמה, והאשה המביאה את הבהמה עליה, והמגדף, ועובד עכו"ם, והנותן מזרעו למולך, ובעל אוב, ובעל ידעוני, והמסית, והמדיח, והמכשף, והמחלל את השבת, ומקלל אביו או אמו, ובן סורר ומורה. רמב"ם הלכות סנהדרין פרק טו הלכה י

⁶⁴ ג"ב צ"ע מנ"ל לרבינו ז"ל הא דמדיחים לא מיחיבי אלא א"כ שעבדו המודחים ומאי שנא ממסית שפסק רבינו ז"ל לקמן בריש פ"ה שאע"פ שלא עבד המוסת[המסית חייב עכ"ל הרב מהר"י הכהן ז"ל, ונראה דנפקא ליה לרבינו ז"ל דמסית חייב אף על פי שלא עבד (המסית) [המוסת], והמדיח עד שיעבדו הנדחין היינו ממה שראינו גבי מסית שאם אמר לשנים הן הם עדיו ומביאין אותו לבי"ד וסוקלין אותו ובודאי שאותם שנים לא עבדו ואמאי גבי מדיח לא השמיענו דין זה שאם הדיח רוב העיר שמביאין אותו לבי"ד וסוקלין אותו אלא ודאי דבמדיח לשיהיה חייב צריך שיהיו המודחין עובדין וכיון שכן אינם יכולים להיות עדים ומזה למד רבינו ז"ל דין זה, ונ"ל הטעם דגבי הסתה שהוא מסית ליחיד או ליחידים אפשר שישמע ותאבה לו דיחיד לגבי יחיד מתפתה במהרה ויבוא לעבוד ע"ז ומשו"ה אפילו שלא עבד חייב מדין מסית אבל גבי עיר הנדחת הדבר קשה שרוב העיר יהיו נגררין אחר שנים ובודאי שלא ישמעו אליהם ולא ילכו אחריהם ולא יהיו עובדים משו"ה בעינן שיעבדו או שיקבלו עליהם לאלוה הא לאו הכי אינן חייבים המדיחין בן ג"ל, מרכה"מ שם.

⁶⁵ פשוט הוא דמשום מדיחין ממיתין אותם לא משום עובדים ועוד דאי בשעבדו עבודת כוכבים תיפוק ליה דאפילו לא הדיחו נמי נסקלין כסף משנה שם. הפר"ח ז"ל הקשה דאי מהא לא איריא דדילמא מיירי בשעבדו והוה אמינא שדינם כנדחים לדונם בסייף קמ"ל וכו' ע"כ ואחר המחילה הראויה אין זה קשיא למרן ז"ל דאיך הוה סלקא דעתין דהמדיח שעבד ששתים רעות עשה הדיח ועבד ליהוי דינו בסייף דומיא דמי שעבד שאין בידו אלא הטא אחד ואיך יתכן לדון את המדיח במיתה קלה שהיא סייף ובידו שתים וכל אפי"א שוים הא ודאי נראה דלא ס"ד אלא על כרחך לומר דמיירי בשלא עבד וכדברי מרן ז"ל ודו"ק. מעשה רקח שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

